

УДК 371.1:372.853

DOI: 10.24144/2524-0609.2018.43.196-200

Опачко Магдаліна Василівна

доктор педагогічних наук, доцент

доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
magdalena.opachko@uzhnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0494-6883>

ОСОБИСТІСНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ З ДИДАКТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Анотація. Особистісно-діяльнісний підхід у сучасних наукових дослідженнях з педагогіки розглядається в якості методологічного. Актуальність проблеми ґрунтується на необхідності добору змістового наповнення системи дидактичного менеджменту діяльнісним і особистісним компонентами. У процесі реалізації цілей і завдань дидактичного менеджменту діяльнісний компонент забезпечується сукупністю дій, способів, спрямованих на створення методичної системи управління навчанням фізики в школі. Особистісний підхід актуалізує проблему якостей особистості педагога - менеджера, та оптимізує створення умов для їх розвитку. Мета дослідження полягає у розкритті сутності особистісно-діяльнісного підходу у підготовці вчителя фізики з дидактичного менеджменту. Методи дослідження: аналіз (діяльності майбутніх учителів фізики з дидактичного менеджменту, як складової професійної підготовки фахівця); моделювання (професійної підготовки та діяльності з дидактичного менеджменту); узагальнення (у процесі структурування змістового наповнення підготовки з дидактичного менеджменту; формулюванні висновків); спостереження (за роботою студентів над етапами створення системи управління навчанням фізики); опитування (проводилось у процесі з'ясування розуміння сутності завдань та визначення їх складності для студентів).

Ключові слова: дидактичний менеджмент; підготовка майбутнього вчителя фізики; особистісно-діяльнісний підхід; педагог-менеджер; моделювання підготовки і діяльності

Вступ. Особистісно-діяльнісний підхід – це, власне осучаснений (гуманістичний) варіант діяльнісного підходу, який посідає належне місце у сукупності методологічних. Особистісно-діяльнісний підхід у контексті професійної педагогічної діяльності акцентує увагу як на діяльності вчителя, її впливі на розвиток особистісних якостей педагога, так і на особистості вчителя, впливі його особистісних якостей на здійсненні професійної діяльності.

У контексті підготовки майбутнього вчителя фізики з дидактичного менеджменту використання цього підходу уможливило представлення діяльності з дидактичного менеджменту як сукупності дій, способів, прийомів створення методичної системи управління навчанням фізики та створення умов для розвитку якостей педагога-менеджера, здатного реалізувати спроектовану систему на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У попередніх роботах нами було обґрунтовано сутність підготовки з дидактичного менеджменту як сукупності теоретичного і практичного компонентів, єдність реалізації яких забезпечує результат у вигляді готовності майбутніх учителів фізики з дидактичного менеджменту (Опачко, 2016 а). Також було розкрито сутність комплексного підходу у розробці проблем підготовки студентів з дидактичного менеджменту (Опачко, 2014).

Використання інтегративного підходу як методологічного у підготовці з дидактичного менеджменту дозволило домогтися: єдності теоретичної та практичної складових у формуванні готовності майбутнього вчителя з дидактичного менеджменту; опори на гармонійне поєднання знань із різних циклів підготовки (фундаментального, психолого-педагогічного та професійно-орієнтованого); спрямованості на інтегративний характер результату підготовки, яким є готовність з дидактичного менеджменту (Опачко, 2016 б).

Також було проаналізовано особливості використання культурологічного підходу до професійної підготовки педагога-менеджера (Опачко, 2017 б). Показано, що утвердження культурологічного підходу в якості методологічного у розв'язанні проблем

сучасної освіти обумовлене, насамперед, потребою у розробці й освоєнні принципу «діалогу культур». У змісті підготовки з дидактичного менеджменту культурологічний підхід реалізується через розкриття соціокультурного контексту системи фізичного знання: культурологічний підхід, відображаючи становлення і розвиток науки під впливом освіти і культури, є потужним джерелом для аксіологізації природничо-наукових знань, що важливо для моделювання діалогової, міжособистісної взаємодії педагога-менеджера.

Особистісно-діяльнісний підхід у сучасних наукових дослідженнях з педагогіки розглядається в якості методологічного. Актуальність проблеми ґрунтується на необхідності добору змістового наповнення системи дидактичного менеджменту діяльнісним і особистісним компонентами. У процесі реалізації цілей і завдань дидактичного менеджменту діяльнісний компонент забезпечується сукупністю дій, способів, спрямованих на створення методичної системи управління навчанням фізики в школі. Особистісний підхід актуалізує проблему якостей особистості педагога - менеджера, та оптимізує створення умов для їх розвитку.

Актуальність заявленої проблеми обумовлюється відсутністю цілісного дослідження з розкриття сутності застосування особистісно-діяльнісного підходу у підготовці магістрів-фізиків з дидактичного менеджменту.

Мета дослідження полягає у розкритті сутності особистісно-діяльнісного підходу в підготовці майбутнього вчителя фізики з дидактичного менеджменту. **Завдання дослідження:** 1) розкрити особливості діяльнісного підходу до засвоєння магістрантами-фізиками освітнього напрямку підготовки змісту дидактичного менеджменту; 2) розкрити сутність особистісно-орієнтованого підходу у підготовці магістрантів з дидактичного менеджменту; 3) розкрити зміст моделювання підготовки і діяльності майбутнього вчителя фізики з дидактичного менеджменту. **Методи дослідження:** аналіз (діяльності майбутніх учителів фізики з дидактичного менеджменту, як складової професійної підготовки фахівця); моделювання (професійної підготовки та діяльності з ди-

дактичного менеджменту); узагальнення (у процесі структурування змістового наповнення підготовки з дидактичного менеджменту; формулюванні висновків); спостереження (за роботою студентів над етапами створення системи управління навчанням фізики); опитування (проводилось у процесі з'ясування розуміння сутності завдань та визначення їх складності для студентів).

Виклад основного матеріалу. Зміст підготовки майбутнього вчителя фізики з дидактичного менеджменту обґрунтовано у роботі (Опачко, 2017 а). Його представлено динамічними інформаційно-діяльними модулями: 1) проектування методичної системи; 2) організація та управління у дидактичному процесі; 3) моделювання дидактичної взаємодії; 4) діагностування ефективності реалізації методичної системи; 5) самоаналіз, самокорекція і самоменеджмент у професійній педагогічній діяльності майбутнього вчителя фізики.

Як теорію дидактичний менеджмент представлено сукупністю концептуальних засад, принципами і закономірностями, структурою та її змістовим наповненням. Як практику – його представлено сукупністю етапів конструювання системи управління навчанням фізики, які відтворюють етапи засвоєння змісту дидактичного менеджменту.

Діяльнісний підхід у підготовці студентів з дидактичного менеджменту

Як зауважує В.Чайка (Чайка, 2011), діяльнісний підхід ґрунтується на врахуванні єдності підсистем викладання й учіння, які функціонують у нероздільній цілісності, взаємозв'язках і взаємовпливах. Професійно-індивідуальні якості вчителя відображаються на організації навчально-пізнавальної діяльності учня і результатах педагогічної діяльності, складаючи її своєрідність і неповторність. Здійснення педагогічної діяльності забезпечує розвиток особистісних рис і якостей учителя й учня, впливає на формування їхніх ставлень, інтересів, ціннісних орієнтацій, професійних позицій.

Представники *діяльнісного підходу* вважають, що розвиток особистості, що є складовою процесу формування професійної компетентності, відбувається у процесі долучення її до різних видів діяльності, насамперед у межах провідної діяльності, специфічної для кожного вікового періоду.

Особливості діяльнісного підходу до засвоєння змісту дидактичного менеджменту полягають у відтворенні діяльності вчителя-менеджера, який проектує і реалізує систему управління навчанням фізики для конкретного розділу фізики. Вони ґрунтуються на володінні вчителем системою знань інтегративного характеру: із курсу загальної педагогіки (а саме, дидактики), загальної і соціальної психології, основ загального і педагогічного менеджменту і самоменеджменту, філософії сучасної освіти, загальної фізики та методики її викладання.

У підготовці студентів з дидактичного менеджменту діяльнісний підхід розглядається як процес створення сприятливих умов для: формування знань і вмінь з проектування системи управління навчанням (фізики); усвідомленого ставлення до розробки СУН, спрямованої на розвиток особистості учня засобами навчально-пізнавальної діяльності; розвитку творчих здібностей майбутніх педагогів. Діяльнісний підхід уможливує виокремлення тих дій, способів, методів, прийомів, засобів, які забезпечують формування компетенцій дидактичного менеджменту.

Сукупність таких умов забезпечується наявністю інноваційного середовища. В свою чергу, створення інноваційного середовища (а освітнє середовище

контекстного типу відноситься саме до таких) передбачає володіння інформаційно-технологічною компетенцією менеджерської діяльності майбутнього вчителя, яка розуміється не лише як сукупність знань, умінь, навичок студентів, набутих у процесі навчання інформації та сучасним інформаційним і комунікаційним технологіям. Це також здатність орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі, готовність до використання інформаційно-комунікаційних технологій для відбору та створення адекватних програмних педагогічних засобів для виконання майбутньої педагогічної діяльності, її вдосконалення, а також для власного розвитку і самореалізації (Яциніна, 2008).

Як зауважують В.Цікін та І. Бріжата, інформаційні технології навчання відкривають нові можливості для учнів і вчителів. Це передусім доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищення ефективності самостійної роботи, нові можливості для творчості, надбання і закріплення професійних навичок, реалізація принципово нових форм і методів навчання із застосуванням засобів концептуального і математичного моделювання явищ і процесів (Цікін & Бріжата, 2012, с. 90).

Необхідні вміння формуються у процесі розробки магістрантами власної (оригінальної) системи управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів, або системи управління навчанням (СУН) у процесі вивчення фізики. Етапи створення системи управління відповідають структурі виокремлених інформаційно-діяльнісних модулів.

Проектування СУН, яка містить оптимальне поєднання загального (передбаченого навчальною програмою) та одиничного (розробка стратегії засвоєння з урахуванням індивідуальних траєкторій просування у матеріалі), – уможливило сприйняття дидактичного менеджменту як системи управління розвитком особистості учня в освітньому середовищі школи.

Особистісний підхід у підготовці студентів з дидактичного менеджменту – спрямований на формування якостей особистості та якостей педагога-менеджера. Особистісні якості педагога – якості, які виявляються у фаховій діяльності, професійних зв'язках, спілкуванні, визначають поведінку педагога і характеризують його як фахово самодостатню, відповідальну особу (Проф. діяльн. ..., 2011, с. 20).

Використання особистісно-орієнтованого підходу у підготовці магістрів з дидактичного менеджменту уможливило розкриття сутності взаємозв'язку особистості і середовища, архітектоніки дидактичної взаємодії та соціально-психологічного контексту формування якостей педагога-менеджера.

Особистісно-орієнтований підхід у засвоєнні змісту дидактичного менеджменту розкривається через соціально-психологічний аспект управлінської діяльності, який полягає у здатності: 1) вирішувати життєві і професійні задачі (в тому числі, і конфліктні ситуації) таким чином, щоб оптимально забезпечити позитивний соціально-психологічний клімат у навчальному середовищі, комфортні умови для розвитку кожного учня засобами навчального предмету; 2) самовдосконалюватись у професійній діяльності, відточувати грані професійної майстерності з використанням елементів самоменеджменту. Вона (здатність) забезпечується соціально-психологічною компетентністю особистості майбутнього педагога.

Соціально-психологічні властивості впливають на становлення моделі управління навчанням, формування індивідуального стилю діяльності педагога з дидактичного менеджменту. Під соціально-психологічною компетентністю особистості розуміють

(Серьожнікова et al, 2003, с.110-111) спеціальні знання про суспільство, про політику, економіку, культуру, людину. Іншими словами, соціально-психологічна компетентність за своїм змістом нагадує те, що в свій час називалося світоглядом. Вона дозволяє особистості орієнтуватися в будь-якій соціальній ситуації, приймати вірні рішення і досягати поставлених цілей. Антиподом соціально-психологічної компетентності є некомпетентність, неграмотність, неучтво, марновірство, містика, відірвана від життя фантазія.

Соціально-психологічна складова діяльності вчителя – явище багатомірне. Вона складається з комунікативної, перцептивної компетентності і конативної (знань в галузі взаємодії, поведінки). Особливе значення для соціально-психологічної компетентності має емпатія, що робить вплив на когнітивну сферу, глибину проникнення в ситуацію. Професійна соціально-психологічна компетентність складається, крім іншого, із знань в галузі спілкування. Впровадження у сучасний освітній процес вищої школи особистісно-орієнтованих технологій (Підготовка... , 2003) покликане забезпечувати формування, насамперед, компетентності в галузі спілкування.

Одним з факторів, що роблять істотний вплив на соціально-психологічну компетентність, у зв'язку з чим про нього варто сказати окремо, є когнітивна складність особистості.

Формування соціально-психологічної компетентності майбутнього вчителя має саме пряме відношення до теорії “Я-концепції”. Самооцінка і самоповага – найбільш важливі регулятивні функції “Я”. Отже, те як людина розглядає сама себе, повинно бути відображенням того, що на її думку, думають про неї інші, хоча зовсім не обов'язково, щоб вони дійсно так думали.

Соціально-психологічна компетентність педагога проявляється у здатності організувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, розвивати їх творче мислення, забезпечити ефективність педагогічного впливу, та формувати культуру мислення учнів.

Здатність педагога до самоменеджменту також обумовлена соціально-психологічними властивостями особистості. Ефективність роботи і менеджера, і вчителя, як і будь-якої людини взагалі, значною мірою визначається організацією його особистої роботи. Перш ніж організувати інших, потрібно бути самому організованою людиною. Діяльність, спрямовану на самоорганізацію і самоврядування, прийнято називати самоменеджментом (Шатун, 2006, с. 280).

Йдеться про постановку мети, планування роботи і розподіл часу, техніку роботи, систематизацію, організацію роботи і контроль, про питання, тісно пов'язані з власною поведінкою, з власними справами і звичками.

Самоменеджмент – це саморозвиток особистості, заснований на самопізнанні, самовизначенні, самоврядуванні, самовдосконаленні, подоланні стереотипів свідомості, самоконтролі і, як підсумок, самореалізації в обраній сфері діяльності. Це кропітка і наполеглива робота над собою з метою включити в дію весь свій творчий потенціал, максимально використовувати свої можливості і здібності.

Самоменеджмент – це послідовне і цілеспрямоване застосування випробуваних методів роботи в повсякденній практиці для того, щоб оптимально і з розумінням використовувати свій час. Це наукова організація праці, що заснована на використанні передового досвіду, застосуванні технічних засобів і досягнень науки.

Таким чином, особистісно-діяльнісний підхід

у обґрунтованій нами системі підготовки вчителя з дидактичного менеджменту полягає у оптимізації професійно-особистісного розвитку педагога, його соціально-психологічних властивостей, що проявляються у здатності організувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, розвивати їх творче мислення, забезпечити ефективність педагогічного впливу, та формувати культуру мислення учнів; здатності педагога до самоменеджменту.

Моделювання підготовки і діяльності майбутнього вчителя фізики з дидактичного менеджменту – уможливило виявлення та розкриття умов ефективності формування діяльнісного і особистісного компоненту змісту дидактичного менеджменту.

Серед умов ефективності підготовки магістрантів з дидактичного менеджменту виокремлено: *дидактичні* (організаційно-методичне забезпечення процесу підготовки, самостійна робота як важливий чинник у процесі засвоєння студентами змісту дидактичного менеджменту), *психологічні* (забезпечення професійно-особистісного розвитку студентів у процесі навчання; підготовка до розвитку творчих здібностей учнів, обдарованості, креативності); *інформаційно-технологічні* умови (проєктування інноваційного навчального середовища у змісті підготовки майбутніх учителів фізики з дидактичного менеджменту; підготовка вчителя до використання інноваційних технологій навчання) умови.

Зміст навчального матеріалу, що підлягає засвоєнню, охоплює систему знань і умінь: предметних (методологічних, загально дидактичних, методичних, технологічних, інформаційно-комунікативних), внутрі предметних (знання про механізми та закономірності функціонування і трансформації фахово-орієнтованих знань у проєктування дидактичної системи, моделювання дидактичного середовища) і надпредметних (знання у галузі взаємодії, в тому числі, між особистісною, що забезпечують ефективність функціонування дидактичної системи, завдяки управлінню динамікою дидактичного середовища).

Висновки. Особистісно-діяльнісний підхід є продуктивним шляхом у розумінні механізмів формування у майбутнього вчителя компетентності з дидактичного менеджменту. Використання особистісно-діяльнісного підходу у розробці проблем підготовки з дидактичного менеджменту полягає у активізації професійно-особистісного розвитку майбутнього педагога через: 1) усвідомлення закономірності взаємозв'язку особистості і середовища, а саме: усвідомлення майбутнім учителем причетності до створення інформаційного, комунікативного, продуктивного освітнього середовища, комфортного для інтелектуального, емоційного, особистісного розвитку учнів; 2) розуміння важливості і особистісної причетності до вибору і конструювання ситуацій взаємодії творить цілісну дидактичну взаємодію і визначає модель управління навчанням за певним типом; 3) рефлексію і самоменеджмент: усвідомлення майбутніми учителями фізики потреби у самовдосконаленні і саморозвитку. У змісті підготовки студентів з дидактичного менеджменту ці напрями реалізуються шляхом забезпечення умов для розвитку професійно-особистісних якостей вчителя-менеджера (зовнішніх – створення контекстного освітнього середовища; внутрішніх – завдання на рефлексію, креативне мислення з використанням виокремлених ситуацій взаємодії). **Перспективи** подальших досліджень передбачають здійснення експериментальної перевірки ефективності визначених умов формування знань і умінь створення системи управління навчанням фізики та розвитку якостей педагога-менеджера.

Список використаної літератури

- Опачко М.В. Діагностування готовності магістрів-фізиків освітнього напрямку підготовки з дидактичного менеджменту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Педагогіка. Соціальна робота. 2016. Вип. 2 (39) (а). С.168–172.
- Опачко М.В. *Дидактичний менеджмент як система управління навчанням фізики в школі*: Навчально-методичний посібник. Ужгород: УжНУ, 2017 (а). 285 с.
- Опачко М.В. Інтегративний підхід до реалізації дидактичного менеджменту у підготовці магістрів-фізиків. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка*. Серія педагогічна., 2016(б). Вип. 22. С. 43–45.
- Опачко М.В. Культурологічний підхід у формуванні управлінської компетентності педагога. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Педагогіка. Соціальна робота. 2017 (б). Вип.1(40). С.197–201.
- Опачко М.В. Комплексний підхід у формуванні методичної майстерності вчителя фізики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Педагогіка. Соціальна робота. 2014. Вип. 30. С.114–117.
- Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій*: Навч. посіб /За ред. І.А.Зяюна, О.М.Пехоти. Київ: Вид-цтво «А.С.К.», 2003. 240 с.
- Професійна діяльність і компетентність педагога. Сучасні підходи*: Навчально-методичний посібник / Укл. В.І.Петроченко. Запоріжжя: КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР, 2011. 40 с.
- Серьожнікова Р.К., Пархоменко Н.Д., Яковичька Л.С. *Основи психології і педагогіки*: Навч. посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2003. 243 с.
- Чайка В.М. *Основи дидактики*: навчальний посібник. Київ : «Академвидав», 2011. С. 237–238 .
- Цикін В. О., Брижата І.А. *Філософія освіти - стратегія прориву в майбутнє*: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. 256 с.
- Шатун В.Т. *Основи менеджменту*: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. 376 с.
- Яциніна Н.О. Формування інформаційно-технологічної компетенції майбутнього вчителя у навчальному процесі педагогічного університету: автореф. дис.... к.пед.н.:13.00.09 / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2008. 24 с.

References

- Chaika, V.M. (2011). *Osnovy dydaktyky [Basics of didactics]*. Kyiv: «Akademvydav» [in Ukrainian].
- Opachko, M.V. (2016 a). Diagnostuvannia hotovnosti mahistriv-fyzykiv osvitnoho napriamu pidhotovky z dydaktychnoho menezhmentu [Diagnostics of masters of physics of educational direction of training on readiness o the didactic management]. *Scientific Herald of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 2(39), 168–172. [in Ukrainian].
- Opachko, M.V. (2017 a). *Dydaktychnyi menezhment yak sistema upravlinnia navchanniam fizyky v shkoli [Didactic management as a system for managing the teaching of physics at school]*. Uzhhorod: UzhNU. [in Ukrainian]
- Opachko, M.V. (2016 b). Intehratyvnyi pidkhd do realizatsii dydaktychnoho menezhmentu u pidhotovtsi mahistriv-fyzykiv. [The integrative approach to the implementation of didactic management in the training of physicists masters]. *Scientific workshop of the Kamyanets-Podiln National University names Ivan Ogyenko. Series: Pedagogy*, 22, 43–45. [in Ukrainian].
- Opachko, M.V. (2017 b). Kulturolohichni pidkhd u formuvanni upravlinskoї kompetentnosti pedahoha. [Culture based approach in the formation of management competence of teachers]. *Scientific Herald of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 1(40), 197–201. [in Ukrainian].
- Opachko M.V. Kompleksnyi pidkhd u formuvanni metodychnoi maisternosti vchytelia fizyky. [A comprehensive approach in the formation of methodical skills of the teacher of physics]. *Scientific Herald of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 30, 114–117. [in Ukrainian].
- Petrochenko, V.I. (2011). *Profesiina diialnist i kompetentnist pedahoha. Suchasni pidkhody [Professional activity and competence of the teacher. Modern Approaches]*. Zaporizhzhia: KZ «ZOTsTKUM» ZOR. [in Ukrainian].
- Serozhnikova, R.K., Parkhomenko, N.D., & Yakovytska, L.S. (2003). *Osnovy psykholohii i pedahohiky: Navch. posibnyk [Fundamentals of psychology and pedagogy]*. Kyiv: «Tsentr uchbovoi literatury». [in Ukrainian].
- Shatun, V.T. (2006). *Osnovy menezhmentu: Navchalnyi posibnyk [Fundamentals of Management]*. Mykolaiv: MDHU im.P.Mohyly. [in Ukrainian].
- Tsykin, V. O., & Brizhata, I.A., (2012). *Filosofia osvity - stratehii proryvu v maibutnie: monohrafiia [Philosophy of education - the strategy of breakthrough in the future]*. Sumy: Vyd-vo SumDPU im. A.S.Makarenka.[in Ukrainian]
- Yatsynina, N.O. (2008). Formuvannia informatsiino-tekhnolohichnoi kompetentsii maibutnoho vchytelia u navchalnomu protsesi pedahohichnoho universytetu [Forming the informational-technological competency of a future teacher in educational process of a pedagogical university]. *Extended Abstract of Candidate Thesis*. Kharkiv: Kharkiv National Pedagogical University named G.S Scovoroda. [in Ukrainian].
- Ziazun, I.A., & Piekhota, O.M. (Ed.). (2003). *Pidhotovka maibutnoho vchytelia do vprovadzhennia pedahohichnykh tekhnolohii [Preparation of the future teacher for the implementation of pedagogical technologies]*. Kyiv: Vyd-tstvo «A.S.K.» [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 18.10.2018 р.
Стаття прийнята до друку 23.10.2018 р.

Опачко Магдаліна

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри общей педагогіки и педагогіки высшей школы
ГВНЗ «Ужгородский национальный университет», г.Ужгород, Украина

ЛИЧНОСТНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ФИЗИКИ С ДИДАКТИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

Аннотація. Личностно-деятельностный подход в современных научных исследованиях по педагогике рассматривается в качестве методологического. Актуальность проблемы основывается на необходимости отбора содержательного наполнения системы дидактического менеджмента деятельностным и личностным компонентами. В процессе реализации целей и задач дидактического менеджмента деятельностный компонент обеспечивается совокупностью действий, способов, направленных на создание методической системы управления обучением физики в школе. Цель исследования: раскрытие сущности личностно-деятельностно-

го подхода в подготовке учителя физики с дидактического менеджмента. Методы исследования: анализ (деятельности будущих учителей физики с дидактического менеджмента, как составляющей профессиональной подготовки специалиста); моделирование (профессиональной подготовки и деятельности с дидактического менеджмента); обобщения (в процессе структурирования содержательного наполнения подготовки с дидактического менеджмента; формулировании выводов); наблюдения (за работой студентов над этапами создания системы управления обучением физики); опроса (проводился в процессе выяснения понимания сущности задач и определения их сложности для студентов).

Ключевые слова: дидактический менеджмент; подготовка будущего учителя физики; личностно-деятельностный подход; педагог-менеджер; моделирование подготовки и деятельности

Opachko Magdalyna

Doctor of Pedagogical Sciences, Ph.D., Assistant Professor
Department of General Pedagogy and Pedagogy of Higher School
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

PERSONAL-ACTIVITY APPROACH IN THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICS ON DIDACTIC MANAGEMENT

Abstract. Person-activity approach in modern scientific researches in pedagogy is considered as methodological one. The urgency of the problem is based on the need to select the content of the system of didactic management activity and personally components. In the process of achieving the goals and objectives of didactic management, the activity component is provided by a set of actions and methods aimed at creating of methodological system for controlling the teaching of physics at schools. The personal approach actualises the problem of a personality traits of a teacher-manager, and optimises the creation of conditions for their development. The purpose of the study is to reveal the essence of person-activity approach in the training of a teacher of physics on didactic management. Methods of research used: analysis (of activities of future teachers of physics on didactic management as a component of professional training); modelling (professional training and didactic management activities); generalisation (in the process of structuring of the content of training on didactic management; formulation of conclusions); observation (of the work of students on the stages of establishment of a management system for teaching physics); survey (conducted in the process of finding out of understanding of the nature of tasks and determining of their complexity for students). Person-activity approach is a productive way in understanding the mechanisms of forming of a future teacher of competence on didactic management. This approach is realised by providing conditions for the development of professional and personal qualities of a teacher-manager (external – creating of context-based educational environment, internal – a task for reflection, creative thinking using isolated situations of interaction).

Key words: didactic management; training of future teacher of physics; person-activity approach; teacher-manager; simulation of training and activities.